

Vragen bij vakbekwaamheid van sommige veiligheidscoördinatoren

"Helm tegen vallende verfpotten"

Verantwoordelijkheid voor risicoanalyse blijft discussies uitlokken

DE verantwoordelijkheid voor de opmaak van de risicoanalyse wordt verschillend geïnterpreteerd door aannemer en veiligheidscoördinator. Dat blijkt uit de reactie van Luc Waterschoot op het artikel "Risicoanalyse is taak voor de werkgever", dat verscheen in Bouwkroniek nr. 39 van 27 september (blz. 18).

Waterschoot is veiligheidsingenieur en algemeen directeur van het bouwbedrijf VMG De Cock uit Sint-Niklaas. Hij pleit ervoor het gezonde verstand en een positieve ingesteldheid te laten primeren op een louter administratieve rompslomp.

"De stellingname van de heer Van pelli-com dat de risicoanalyse en -evaluatie die iedere werkgever moet opmaken in het licht van een dynamisch risicobeheersysteem kan aangezien worden als de risicoanalyse bedoeld onder art. 25 van het besluit op de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen is foutief omdat art. 10 §.1 van het KB van 27 maart 1998 over de algemene principes van het welzijnsbeleid enkel spreekt van de risicoanalyse en -evaluatie van de risico's verbonden aan de activiteiten van de onderneming en art. 18 van de wet en art. 25 van het KB op de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen betrekking hebben op de risicoanalyse en -evaluatie van de betrokken bouwplaats. Dit is uiteraard een wezenlijk verschil. Het is derhalve al te eenvoudig de aannemers op te zadelen met allerlei aanvullende opdrachten zoals de bewuste risicoanalyse", meent Luc Waterschoot.

Het kan volgens Waterschoot toch niet dat als men een advocaat onder de arm neemt, deze laatste zijn besluiten laat schrijven door de tegenpartij. Dit is nochtans wat gemakzuchtige veiligheidscoördinatoren trachten te doen. "Het is niet omdat de aannemer vakbekwaam is dat de veiligheidscoördinator, die voor zijn prestaties overigens dient vergoed te worden, de aannemer een deel van zijn takenpakket gratis moet laten overnemen", beklemtoont hij.

Explosieve stoffen

De reden van dit alles ligt volgens Luc Waterschoot nochtans voor de hand. De wederzijdse inwerking van activiteiten

van de diverse partijen op de bouwplaats, van alle andere activiteiten op de bouwplaats en de risico's door de op-eenvolging van de diverse tussenkommende partijen of de risico's bij de latere onderhoudswerken aan het bouwwerk kunnen immers door de aannemer niet worden geanalyseerd noch geëvalueerd. Zo zullen de risico's van bouwwerken in een chemisch bedrijf dat in werking blijft, bv. het vrijkomen van gevaarlijke en/of explosieve stoffen, moeten worden geanalyseerd en geëvalueerd in het veiligheids- en gezondheidsplan opgesteld door de coördinator, maar zullen deze risico's geen deel (kunnen) uitmaken van het dynamische risicobeheersingssysteem volgens art. 7 van het KB van 27 maart 1998 van het bouwbedrijf. Dit is volgens hem de evidentie zelf en een schoolvoorbeeld van wat men nu precies moet verstaan onder "een beroep doen op het gezond verstand".

"De bewering dat de coördinator de risicoanalyse en -evaluatie door de werkgever op te stellen volgens het KB van 27 maart 1998 welzijnsbeleid moet controleren en nakijken, is eveneens uit de lucht gegrepen. Dit zou immers willen zeggen dat de risicoanalyse en -evaluatie van de aannemer opgesteld door de externe dienst belast met de risicobeheersing - de vroegere interbedrijfs-geneeskundige diensten - voor bedrijven van de groep D (aannemers met minder dan 20 werknemers), door de coördinator moet worden nagekeken. Dit is totaal in tegenstelling met wat de wetgever wenst", oppert de veiligheidsingenieur.

Het kan volgens hem nooit de bedoeling geweest zijn dat de wetgever enerzijds voorziet dat de veiligheidscoördinator eerst een uitgebreide opleiding van 80 of 150 uur moet volgen om de technieken aangaande risicoanalyse en -evalu-

atie onder de knie te krijgen en als 'specialist' op het gebied van veiligheid en gezondheid op bouwplaatsen te kunnen fungeren om nadien doodleuk de aannemer bedoelde 'moeilijke' taak inzake risicoanalyse en -evaluatie zelf te laten uitvoeren. Dit is de wereld op zijn kop en om het met een aannemersterm uit te drukken 'niet volgens de regels der kunst', meent hij.

Het schoentje wringt volgens Luc Waterschoot dus in werkelijkheid bij de veiligheidscoördinatoren zelf die, "veelal bij gebrek aan specifieke bouwplaatservaring, de spreekwoordelijke klepel niet weten hangen en zonder schroom durven opereren in een fase van plotse zelfverheerlijking, waarbij meestal uit het oog verloren wordt dat er geen enkele contractuele band bestaat met de uitvoerende aannemer".

"Sommige veiligheidscoördinatoren durven echt ver gaan. Hierbij denken we aan de eis bij uitvoering van binnenschilderwerken dat de schilders een helm en veiligheidsschoenen moeten dragen om aan de val van voorwerpen bij behandeling (t.t.z. verfpot en borstel) te kunnen weerstaan", merkt de gedelegeerd bestuurder van VMG De Cock op.

Velen gaan volgens Luc Waterschoot over de schreef door zich met alles en nog wat in te laten. Hij verwijst hierbij naar eventuele schadegevallen die gedeckt zijn in een burgerlijke aansprakelijkheidspolis of het inwinnen van allerhande informatie (nummer identiteitskaart, geboorteplaats, kenteken wagen, gegevens SIS-kaart, ...) die niets te maken hebben met veiligheid en gezondheid en enkel als doel hebben de papierwinkel aan te zwengelen.

Tot slot benadrukt de veiligheidsingenieur dat zijn reactie niet gezien mag worden als een poging om als aannemer

niet mee te werken aan de veiligheid op de bouwplaatsen. Integendeel, ze moet ertoe aansporen om via een kritische benadering tot de kern van de zaak te willen komen.

Giedo Van pellicom bekijkt de discussie duidelijk vanuit een andere hoek. "De heer Waterschoot zet ons reeds van in het begin op het verkeerde been door te stellen dat enkel "...de risico's verbonden aan de activiteiten van de onderneming" moeten bekeken worden, en dit dan nog in de context van de betrokken bouwplaats. Dit is manifest onjuist. Wanneer de betrokken werknemers op de bouwplaats werken komen uitvoeren, is dat een activiteit waartoe ze door hun onderneming zijn verbonden. De risico-evaluatie dient niet alleen het werk, maar ook de plaats van uitvoering van dit werk te beschouwen. Dit blijkt toch duidelijk uit de artikels 7, 8 en 9 en uit het volledige artikel 10", beklemtoont hij.

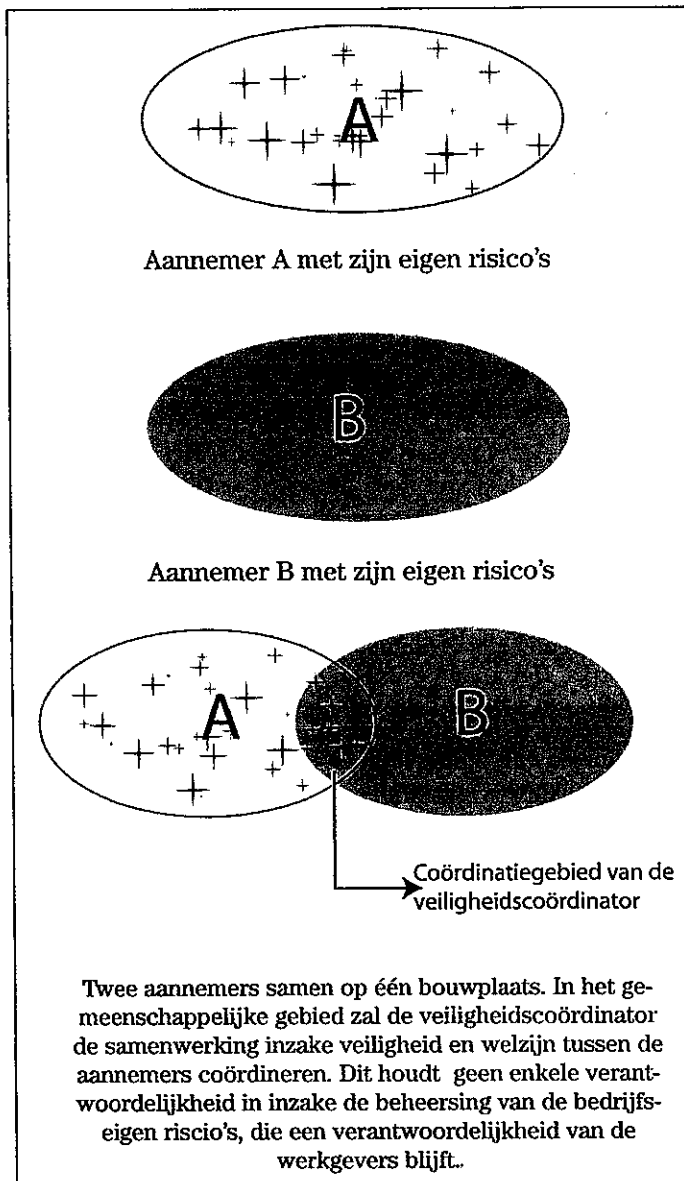
De risico-evaluatie moet dus in een bredere context bekeken worden.

"Art. 10.- § 1. De werkgever stelt in overleg met de leden van de hiërarchische lijn en de diensten voor preventie en bescherming op het werk een globaal preventieplan op voor een termijn van vijf jaar waarin de te ontwikkelen en toe te passen preventieactiviteiten worden geprogrammeerd, rekening houdend met de grootte van de onderneming en de aard van de risico's verbonden aan de activiteiten van de onderneming.

Dit globaal preventieplan wordt ter schrift gesteld en omvat inzonderheid:

- 1° de resultaten van de identificatie van de gevaren en het vaststellen, nader bepalen en evalueren van de risico's;
- 2° de vast te stellen preventiemaatregelen;
- 3° de te bereiken prioritaire doelstellingen;
- 4° de activiteiten die moeten worden verricht en de opdrachten die moeten worden uitgevoerd om deze doelstellingen te bereiken;
- 5° de organisatorische, materiële en financiële middelen die moeten worden aangewend;
- 6° de opdrachten, verplichtingen en middelen van alle betrokken personen;
- 7° de wijze waarop het globaal preventieplan wordt aangepast aan gewijzigde omstandigheden;
- 8° de criteria voor de evaluatie van het beleid inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk."

Een grafische voorstelling toont de risico's van werkgever A, die alleen is (figuur 1), en daarnaast losstaand van A de risico's van werkgever B (figuur 2 of beide naast elkaar zonder elkaar te raken), die eveneens alleen aan het werk is. Wanneer ze samen komen, tegelijkertijd of na elkaar, ontstaat er een gemeenschappelijk risicoveld (figuur 3 met de gemeenschappelijke doorsnede), waar de veiligheidscoördinator coördinerend (zie artikel 22 van de wet op het Welzijn, woW) optreedt. Maar als elke 'tussenkomen-de partij', elke werkgever dus, zijn eigen risico's beheerst en voldoende vastlegt, wat rest er dan nog voor de veiligheidscoördinator? Juist coördinerend optreden om de "algemene preventiebeginselen" (zie art. 5 woW) maximaal te laten toepassen.

Contractuele band

"Het door de heer Waterschoot aangehaalde ontbreken van een contractuele band met de aannemer, die dus ook werkgever is, is tegelijkertijd ook een bevestiging dat deze veiligheidscoördinator de risicoanalyse van deze werkgever niet moet maken.

Voorts wens ik er ook op te wijzen dat een veiligheidscoördinator geen preventieadviseur is, zoals bepaald in het KB van 10 augustus 1978, en dat de huidige opleidingsvoorwaarden van de veiligheidscoördinator hier ook niet aan voldoen", signaleert Giedo Van pellicom.

Hij behoudt zijn standpunt dat de werkgever verantwoordelijk is en blijft voor de risicoanalyse en adviseert om artikels 80 tot 94 en artikel 96 van de Wet

op het Welzijn te raadplegen, waar de goede werking van de preventiedienst in de onderneming en de verantwoordelijkheden van de werkgever duidelijk zijn afgelijnd.

"Niet de veiligheidscoördinator is verantwoordelijk voor zijn correcte optreden. De opdrachtgever, of in geval van particuliere bouw de bouwdirectie die hem aanstelt, is verantwoordelijk voor de goede werkwijze van de coördinator", benadrukt Van pellicom.

Noch deze opdrachtgever noch die bouwdirectie noch de veiligheidscoördinator kan volgens hem sturend of dwingend optreden t.o.v. de werkgever die personeel tewerkstelt op de bouwplaats. Dat kan enkel de werkgever. De opdrachtgever of de bouwdirectie kunnen enkel in geval van een tekortkoming t.o.v. de contractuele bepalingen optreden, en dan nog alleen t.o.v. de

werkgever in zijn functie als aannemer. Men kan nooit rechtsreeks sancties nemen t.o.v. het personeel van deze werkgever. Dat dient deze werkgever zelf te doen.

Wie was verantwoordelijk voor de risicoanalyse en risicobeheersing vóór de inwerkingtreding van het KB en vóór het bestaan van een veiligheidscoördinator, vraagt Giedo Van pellicom zich af. Wetende dat de organieke wet op het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming (ARAB) dateert van 10 juni 1952 en dat sommige titels van het ARAB het voorwerp waren van een Regent Besluit van 11 februari 1946 en dat een belangrijk deel van deze artikelen nog steeds van kracht zijn.

"Het preventiebeleid van de onderneming en de daaruit volgende principes zijn door de wetgever reeds meer dan 50 jaar vastgelegd in verschillende wetten en KB's. Het is dan ook een beetje eenvoudig om vandaag de veiligheidscoördinatoren te beschuldigen van het doorschuiven van opdrachten of taken naar de aannemers", meent hij.

Het voorbeeld van de werken in het chemische bedrijf heeft volgens hem dan weer meer te maken met de bepalingen van hoofdstuk IV van de woW, 'Bijzondere bepalingen betreffende werkzaamheden van ondernemingen van buitenaf'.

"Het voorbeeld is hier manifest uit zijn verband gerukt omdat de bepalingen van de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen onder hoofdstuk V van de woW vallen", benadrukt Giedo Van pellicom. Op zijn website www.vanpelli.com is onder de hoofding 'Wetgeving' de wet op het Welzijn en het KB evenals het commentaar hierop, de zogenaamde 'thematische toelichting', gepubliceerd.

"Waar de heer Waterschoot het heeft over de bekwaamheid van sommige veiligheidscoördinatoren, slaat hij wel na-

gels met koppen. Tot mijn grote spijt stel ik vast dat er inderdaad een aantal veiligheidscoördinatoren zijn die aanspraak maken op een bekwaamheid waaraan ik sterk twijfel", geeft Giedo Van pellicom toe.

Hij betreurt dat de diensten van de technische inspectie die dergelijke individuele dossiers zouden moeten controleren, manifest onderbemand zijn en deze controle aldus een holle slogan blijkt. Een politieke beslissing om deze situatie te verbeteren, dringt zich op.

"Het zou nuttig zijn mocht het ministerie van Arbeid en Tewerkstelling tegen het einde van de overgangperiode die is ingebouwd in de artikel 63 en 64 van het KB TMB, dus tegen 1 mei 2004, op de proppen komen met een verplichte jaarlijkse bijscholing om te vermijden dat preventieadviseurs, 'afgestudeerde veiligheidscoördinatoren', veiligheidscoördinatoren die ge(mis)bruik maken van de overgangperiode en andere 'specialisten', zich zonder enige vorm van bijscholing, vervolmaking of opwaardering tot het einde der tijden veiligheidscoördinator kunnen noemen", oppert hij.

Superinspecteurs

Zeer vaak wordt Giedo Van pellicom op de hoogte gebracht van feiten die niet door de beugel kunnen. Daarbij moet hij vaststellen dat sommige veiligheidscoördinatoren niet weten waarmee ze bezig zijn en zichzelf zien als een soort "superinspecteur van de veiligheid".

"Tot slot moet de papierwinkel in de eerste plaats door de veiligheidscoördinator tot het strikte minimum worden beperkt. Soms werken de werkgevers echter zelf deze berg in de hand door de veiligheidscoördinator te overstelpen met nutteloze documenten om te verdoezelen dat er in de onderneming geen veiligheidsbeleid is, laat staan een 'dynamisch risicobeheersing systeem", oppert Van pellicom.

Hij besluit dat beide partijen, werkgevers en veiligheidscoördinatoren, in dit proces nog een lange weg te gaan hebben vooraleer ze elkaar zullen vinden. Een correct veiligheidsbeleid in de onderneming om 'de 'algemene preventieprincipes' toe te passen, behoeft weinig papier, maar des te meer doorzettingsvermogen van de hele onderneming.